

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ญ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของโครงการวิจัย	3
ขั้นตอนและวิธีการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ระยะเวลาในการทำวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหัตถกรรมผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่	7
การนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอ	17
แนวคิดการวิเคราะห์ SWOT Analysis	18
บริบทจังหวัดเชียงใหม่และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสารภี อำเภอสันป่าตอง อำเภอจอมทอง และอำเภอแมริม	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
ศึกษาและเลือกระเบียบวิธีวิจัย	34
เครื่องมือในการวิจัย	34
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของผู้ประกอบการธุรกิจหัตถกรรมสาขา งานผ้าทอจังหวัดเชียงใหม่	37
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มตัดเย็บสตรีบ้านดงหาดนาค (ธิดา)	37
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มทอผ้าบ้านห้วยทราย (จิรานันท์)	42
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันใต้ (ทิพพา)	46
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มตุงนาบุญ (ประสาน)	52
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของพิจิตราผ้าฝ้าย (บวรกิจ)	58
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเย็บปักถักร้อย (ประพัฒน์)	62
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มผ้าพื้นเมืองหม้อแก้ว (มณฑนา)	66
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้าง (บุญศรี)	69
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านวังปิ่น (จันทร์)	73
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มตัดเย็บผ้าบ้านวังตวง (ศรีนวล)	78
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มสตรีสหกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้าศรีบุญเรือง (ดาวิชัย โอชะกุล)	82
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านเลื่องก (ประทุม)	86
ขั้นตอนการผลิตหัตถกรรมงานผ้าทอ	91
บทที่ 5 วิเคราะห์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอ ของจังหวัดเชียงใหม่	101
บริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่	101
วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินธุรกิจงานหัตถกรรม สาขาผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่	116
วิเคราะห์การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม	
เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการที่จะนำไปสู่การสืบทอดภูมิปัญญา	120
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	124
บริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่	124

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	
ด้านงานหัตถกรรมผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่	125
เพื่อสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่	
เป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากล	127
ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป	128
บรรณานุกรม	129
ภาคผนวก	132
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์	133
ภาคผนวก ข ตารางการจัดกิจกรรมอบรม สัมมนา การเรียนรู้ในโครงการวิจัย	160
ภาคผนวก ค กิจกรรมเพื่อสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรม	
สาขาผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่	162
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย	167

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 การแต่งกายของผู้หญิงล้านนา	9
ภาพที่ 2.2 ผ้าชิ้นตีนจกที่เก็บลายไว้ทั้งหมด	10
ภาพที่ 2.3 การทอผ้ากี่เอว	10
ภาพที่ 2.4 การเขียนเทียน	11
ภาพที่ 2.5 การทอผ้าตีนจก	12
ภาพที่ 2.6 การหมักสีข้อม	15
ภาพที่ 2.7 ตราประจำจังหวัดเชียงใหม่และดอกไม้ประจำจังหวัดเชียงใหม่	22
ภาพที่ 2.8 วัดศรีคอนมูล	23
ภาพที่ 2.9 เทศบาลตำบลสันปุย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่	24
ภาพที่ 2.10 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม โรงเรียนประจำอำเภอสันป่าตอง	25
ภาพที่ 2.11 ถ้ำตอง	26
ภาพที่ 2.12 น้ำตกแม่สา	27
ภาพที่ 4.1 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตัดเย็บสตรีบ้านดงหาเนา	39
ภาพที่ 4.2 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าบ้านห้วยทราย	44
ภาพที่ 4.3 คุณพิพพา มณีใจ สมาชิกกลุ่มผ้าทอบ้านเด่นตะวันตก	47
ภาพที่ 4.4 ประกาศนียบัตรการถักสตรผลิตภัณฑ์ระดับสี่ดาวของกลุ่ม	49
ภาพที่ 4.5 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือของทางกลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก	49
ภาพที่ 4.6 คุณประสาธน์ โสภ	52
ภาพที่ 4.7 ขั้นตอนการผลิตของของกลุ่มตุงนาบุญ	54
ภาพที่ 4.8 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตุงนาบุญ	55
ภาพที่ 4.9 พิธีมอบใบอนุญาตใช้ตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ สินค้าที่ได้มาตรฐานของ	58
ภาพที่ 4.10 ผลิตภัณฑ์ของร้านพิจิตรา ผ้าฝ้าย	59
ภาพที่ 4.11 การใช้เว็บไซต์ ในการประชาสัมพันธ์สินค้าของคุณบวร เขียวเผ่า	59
ภาพที่ 4.12 ตราสินค้าของร้านพิจิตรา ผ้าฝ้าย	60
ภาพที่ 4.13 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรเย็บปักถักร้อย	62
ภาพที่ 4.14 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผ้าพื้นเมืองเหมืองแก้ว	66
ภาพที่ 4.15 แผนผังของการแบ่งส่วนในการผลิตผลิตภัณฑ์ของคุณมณฑนา	67
ภาพที่ 4.16 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้าง	70

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.17 ตราสินค้าของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้าง	71
ภาพที่ 4.18 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านวังปิ่น	75
ภาพที่ 4.19 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตัดเย็บผ้าบ้านวังดวง	80
ภาพที่ 4.20 คุณดาวิชัย โอชะนุก	82
ภาพที่ 4.21 ผลิตภัณฑ์และการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสตรีสหกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้า	83
ศรีบุญเรือง	
ภาพที่ 4.22 คุณประทุม มูลอ้าย	87
ภาพที่ 4.23 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านเคื่องด	90
ภาพที่ 4.24 ผ้าที่นำมาทำผ้าทอ	91
ภาพที่ 4.25 กี่หรือหูกที่นำมาทอผ้า	92
ภาพที่ 4.26 ฟันหวีหรือฟืม	92
ภาพที่ 4.27 ไม้แป้นกี่	93
ภาพที่ 4.28 แกนมวนผ้า	93
ภาพที่ 4.29 คานเหยียบ	93
ภาพที่ 4.30 กระสวยและร่องสำหรับใส่หลอดด้าย	94
ภาพที่ 4.31 วิธีการมัดผ้า อ้วนผ้า หรือหีบผ้า	95
ภาพที่ 4.32 วิธีการมัดผ้าหรือเก็บผ้า	95
ภาพที่ 4.33 วิธีการปั่นผ้าหรือปั่นผ้า	96
ภาพที่ 4.34 ไม้เปียแบบไขว้และวิธีการเปียผ้า	97
ภาพที่ 4.35 การสาธิตการทอผ้า	100
ภาพที่ 4.36 ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือที่พร้อมจำหน่าย	100
ภาพที่ 5.1 เครื่องมือที่คิดค้นขึ้นมาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น กี่ทอผ้า เครื่องปั่นผ้า	118
ภาพที่ 5.2 ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อเป็นของฝากในช่วงเทศกาล	119
ภาพที่ 5.3 เสื้อผ้าสำเร็จรูปแบบต่าง ๆ และผ้าผืนที่ลูกค้าในประเทศซื้อไปใช้	119
ภาพที่ 5.4 บรรยากาศภายในพิพิธภัณฑ์ผ้าป่าแสงดา บันลือ	121
ภาพที่ 5.5 นักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยเชียงใหม่ เรียนรู้และฝึกปฏิบัติงานหัตถกรรม	
กับสละในงานมิตติมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมเชิงช่าง ครั้งที่ 2	122

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 5.6 บรรยากาสงานราชภัฏวิชาการ 55 ณ บริเวณจตุรคาร คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	122
ภาพที่ 5.7 บรรยากาสการเรียนรู้ขั้นตอนการทำงานหัตถกรรมของนักเรียน นักศึกษา ภายในงานนิทรรศการมิติสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมเชิงช่าง ครั้งที่ 2	123
ภาคผนวก ค	
ภาพที่ 1 ภาพบรรยากาสกิจกรรมวิถีล้านนาภูมิปัญญาวัฒนธรรม ณ วัดเจ็ดยี่หลวงวรวิหาร	162
ภาพที่ 2 ภาพการจัดนิทรรศการ “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดงานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่” ณ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1	163
ภาพที่ 3 การจัดนิทรรศการ “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดงานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่” บริเวณภายในงานอุตสาหกรรมแฟร์ ณ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1	164
ภาพที่ 4 บรรยากาสภายในงานราชภัฏวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	165
ภาพที่ 5 ป้ายไวนิลที่ใช้ในการเผยแพร่โครงการวิจัยงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอ	166

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	รายชื่อกลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาผ้าทอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
33	
ตารางที่ 4.1	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข็บบักถักร้อย
40	
ตารางที่ 4.2	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มทอผ้าบ้านห้วยทราย
45	
ตารางที่ 4.3	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก
50	
ตารางที่ 4.4	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มตุงนาบุญ
56	
ตารางที่ 4.5	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข็บบักถักร้อย
64	
ตารางที่ 4.6	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มผ้าพื้นเมืองหม้อแก้ว
68	
ตารางที่ 4.7	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้าง
72	
ตารางที่ 4.8	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านวังปิ่น
76	
ตารางที่ 4.9	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มตัดเย็บผ้าบ้านวังตวง
80	
ตารางที่ 4.10	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มกลุ่มสตรีสหกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้าศรีบุญเรือง
85	
ตารางที่ 4.11	จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านเคื่องก
89	
ตารางที่ 4.12	สิ่งของชนิดวัตถุดิบแต่ละชนิด
99	
ตารางที่ 5.1	การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดหาวัตถุดิบ
102	
ตารางที่ 5.2	การบริหารงานในการผลิตหัตถกรรมสาขาผ้าทอ
103	
ตารางที่ 5.3	การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานที่การปฏิบัติงาน หัตถกรรมสาขาผ้าทอ
104	
ตารางที่ 5.4	การออกแบบผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมผ้าทอ
105	
ตารางที่ 5.5	ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดราคาของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาผ้าทอ
106	
ตารางที่ 5.6	ช่องทางในการจัดจำหน่ายของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาผ้าทอ
107	
ตารางที่ 5.7	สรุปการประชาสัมพันธ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมผ้าทอ
108	
ตารางที่ 5.8	การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ SWOT Analysis ในการบริหารจัดการ ธุรกิจหัตถกรรมสาขาผ้าทอ
109	
ตารางที่ 5.9	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาผ้าทอ
116	
ภาคผนวก ข	
ตารางที่ 1	การจัดกิจกรรมอบรม สัมมนา การเรียนรู้ ในโครงการวิจัย
160	

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 การวิเคราะห์ Swot Analysis	19
แผนภูมิที่ 4.1 โครงสร้างของกลุ่มตัดเย็บสตรีบ้านดงหาดนา	41
แผนภูมิที่ 4.2 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มทอผ้าบ้านห้วยทราย	45
แผนภูมิที่ 4.3 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันใต้	50
แผนภูมิที่ 4.4 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มดงนาบุญ	56
แผนภูมิที่ 4.5 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรชัยปักษ์กร้อย	64
แผนภูมิที่ 4.6 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มผ้าพื้นเมืองเหมืองแก้ว	68
แผนภูมิที่ 4.7 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองอาบช้าง	72
แผนภูมิที่ 4.8 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านวังปิ่น	76
แผนภูมิที่ 4.9 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มตัดเย็บผ้าบ้านวังดวง	81
แผนภูมิที่ 4.10 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มสตรีสหกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้าศรีบุญเรือง	85
แผนภูมิที่ 4.11 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านเคื่องก	89